

Sprawozdanie ze spotkania konsorcjantów projektu
„Innowacyjne metody wykorzystania komórek macierzystych w medycynie”
POIG.01.01.02-00-109/09
w ramach Programu Operacyjnego
Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013
Warszawa, 09-10.01.2012r.

W dn. 09-10.01.2012r. w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN w Warszawie odbyło się kolejne – piąte – spotkanie konsorcjantów projektu. Łącznie w spotkaniu uczestniczyło blisko pięćdziesiąt osób: naukowców z jednostek tworzących konsorcjum projektu oraz pracowników administracyjnych. Spotkanie podzielono na dwie części – pierwszego dnia część naukowa, drugiego administracyjna.

Program spotkania rozpoczął się od powitania konsorcjantów przez Koordynatora projektu - prof. Mariusza Ratajczaka – wraz z omówieniem najważniejszych planów i aktualnych problemów do rozwiązania. Program obejmował prezentacje naukowe pracowników realizujących zadania badawcze dotyczące dotychczasowych wyników, najbardziej problematycznych regionów realizacji zadań oraz aspekty administracyjne, które bezpośrednio wpływają na problemy w realizacji badań.

Prezentacje rozpoczął zespół prof. L. Kaczmarka z Zakładu Neurobiologii Komórkowej i Molekularnej IBD im. M. Nenckiego PAN – dr R. Filipkowski oraz dr M. Zawadzka, którzy omówili możliwości wykorzystania komórek VSELs w terapii regeneracyjnej schorzeń ośrodkowego układu nerwowego – udar niedokrwienny oraz możliwości zbadania wykorzystania komórek VSEL w terapii regeneracyjnej chorób demielinizacyjnych i uszkodzeń rdzenia kręgowego. Prof. J. Kawiak z Zakładu Cytologii Klinicznej CMKP przedstawił badania dotyczące strategii leczniczych opartych o eliminację komórek macierzystych nowotworów, gdzie skupił się głównie na komórkach nabłonka owodni. Na koniec Profesor wskazał na konieczność przeprowadzenia zmian w realizowanych przez siebie podzadaniach (polegających m.in. na rozszerzeniu zakresy badań) oraz zakupu kolejnej aparatury – inkubatora do hodowli komórkowych z regulowanym poziomem tlenu.

Dr hab. W. Wojakowski z Katedry i Kliniki Kardiologii SUM w Katowicach po omówieniu części naukowej nt. badań nad komórkami VSELs w chorobie niedokrwiennej serca wraz z prof. M. Tenderą wskazali na pojawiające się w związku z realizacją zadania problemy natury

administracyjno-prawnej, tzn. jak należałoby zdefiniować (czy jako terapia lecznicza, czy naukowa) kardiologiczną próbę kliniczną. Zaznaczyli, iż ani MNiSW ani NCBiR nie chcą podjąć się wyrażenia jakiegokolwiek stanowiska w tej sprawie (szczególnie pisemnie). Obecnie sprawy te regulowane są jedynie na poziomie lokalnych komisji etycznych, jednak wyrażanie stanowiska lub prawne uregulowanie stanu spowoduje przyspieszenie realizacji badań. Próba kliniczna jest częścią realizacji zadania 7 projektu. Problemem jest również problem z Prawem Zamówień Publicznych. Kryterium wyboru usługodawcy jest cena, jednak różne jednostki mają różną jakość usług, w związku z czym istnieje ryzyko nieprawidłowego wykonania zleconych usług, zaś brak procedur związanych z wyborem ośrodka do badań wiąże się z niezgodnością z ustawą i grozi sankcjami prawnymi. Pracownicy SUM zauważyli, iż istnieje również kłopot z podatkiem VAT, bowiem przy zakupie towarów na cele lecznicze podatek jest mniejszy, zaś na naukowe – obowiązuje podatek 23%, co w ostateczności przekłada się na wzrost cen. Trudna jest interpretacja oraz uzasadnienie do jakiej grupy należy zaliczyć realizowane badania. Dr hab. E. Zuba-Surma z Zakładu Biologii Komórki UJ, odpowiedzialna za podzadania w ramach zadania 3 i 4 po przedstawieniu prezentacji zauważyła potrzebę lepszej współpracy w zakresie korzystania z aparatury medycznej i naukowej. W projekcie nie było zaplanowanego zakupu sortera i cytometru, co obecnie powoduje utworzenie „wąskiego gardła” w realizacji projektu. Brak jest również osób, które mogłyby zająć się sortowaniem komórek macierzystych na potrzeby projektu, a przyspieszyłyby to realizację wielu podzadań w całym projekcie (m.in. w zadaniu 1, 6, 7 i 9). Dotychczas sortowanie komórek odbywa się głównie na Uniwersytecie Jagiellońskim, jednak sprzęt, który tam jest musi być dzielony na kilka różnych projektów (np. projekty POIG w ramach Jagiellonian Centre for Experimental Therapeutics (JCET)). Prof. J. Dulak z Zakładu Biotechnologii Medycznej UJ po przedstawieniu swojej prezentacji związanych z podzadaniami 4.3, 4.5, 5.1, 5.2 i 5.3, dotyczących badań nad mobilizacją komórek VSELs oraz innych populacji komórek macierzystych, indukowanej w wyniku niedokrwienia narządowego (analiza wpływu czynników antyoksydacyjnych oraz czynników ryzyka chorób serca i naczyń), badań odpowiedzi szpikowej wywołanej uszkodzeniem tkankowym w modelu niedokrwienia mięśnia sercowego oraz kończyny, zbadaniem wpływu genów antyoksydacyjnych na potencjał hematopoetyczny VSELs, na właściwości angiogenne komórek VSELs, EPC i MSC oraz na właściwości regeneracyjne komórek VSELs (oraz innych populacji komórek macierzystych) w procesach gojenia skóry (i mięśni), wspomniał o zagrożeniu powielania realizowanych w ramach projektu czynności badawczych. Ustalono, iż należy się w związku z tym systematycznie kontaktować i

współpracować ze sobą, by uniknąć takich sytuacji. Problemem może okazać się projekt wysiłkowy, jednak ustalono, iż dr E. Żyźniewska-Banaszak z PUM, prof. M. Tendera z SUM oraz prof. J. Dulak z UJ będą na bieżąco kontaktowali się ze sobą. Prof. Dulak przypomniał również, iż projekt obejmuje badania wykorzystujące wszystkie rodzaje komórek macierzystych (a nie tylko komórek VSELs) i tak też robi w swoich badaniach UJ.

Dr J. Drukała z Zakładu Biologii Komórki UJ, której zadaniem jest zbadanie roli i właściwości biologicznych komórek VSEL w regeneracji skóry, przedstawiła w prezentacji model współpracy z innymi jednostkami (głównie ze szpitalami np. w Gryficach oraz Krakowie oraz jednostkami w ramach konsorcjum). W ramach zadania 2 w zastępstwie prof. B. Machalińskiego z Zakładu Patologii Ogólnej PUM prezentacje omówiła dr hab. A. Machalińska oraz Dr E. Paczkowska przedstawiając głównie aspekty badań u wcześniaków (retinopatia wcześniacza) oraz uszkodzenia siatkówki oka w modelu mysim wskazując na możliwość zastosowania tzw. adiuwantowej terapii komórkowej w niedalekiej przyszłości. Prof. J. Samochowicz oraz Dr J. Kucharska-Mazur z Katedry i Kliniki Psychiatrii PUM przedstawili krótko ocenę mobilizacji komórek w ostrych schorzeniach psychiatrycznych – do badania zrekrutowano dotychczas grupę 22 pacjentów, a planowanych jest 60-ciu. Dr M. Tarnowski z Katedry i Zakładu Fizjologii PUM omówił wyniki badań obejmujące swoim wsparciem badania naukowe realizowane przez zespół pracujący w laboratorium Kat. i Z-du. Fizjologii PUM w ramach podzadań 1.9, 1.10 (prof. M. Ratajczaka), 2.4 (dr E. Żyźniewskiej-Banaszak z PUM) oraz w zadaniu 6 (dr J. Drukały z UJ). Na końcu Prof. M. Ratajczak oraz Dr M. Kucia z Katedry i Zakładu Fizjologii PUM zaprezentowali najnowsze wyniki badań nad mobilizacją komórek macierzystych (najbardziej aktualny stan badań).

Prawie każda jednostka konsorcjum ma lub będzie miała w najbliższej przyszłości obronione prace doktorskie lub habilitacyjne związane z realizacją badań w ramach projektu.

Ważne, by pamiętać o wykazywaniu ich we wskaźnikach rezultatu projektu (Liczba stopni naukowych uzyskanych bezpośrednio w związku z realizowanym projektem), co przełoży się na poprawę efektywności realizacji innych wskaźników.

Na zakończenie pierwszego dnia spotkania Prof. M. Ratajczak podziękował wszystkim przybyłym gościom, zaś wybrane osoby zaprosił na kolejną część spotkania – Radę Programową Projektu.

Drugi dzień, poświęcony sprawom administracyjnym, zawierał krótkie prezentacje połączone z dłuższymi dyskusjami. Pierwsza prezentacja – dotycząca PUM (osoby prezentujące:

P. E. Piekarczyk, P. J. Kowalczyk, pracownicy Biura ds. Programów Europejskich), nawiązywała przede wszystkim do przypomnienia oraz usystematyzowania procedur obowiązujących konsorcjantów ze strony administracyjnej. BPE zwróciło uwagę, iż mimo dotychczasowych problemów oraz odejścia P. D. Czechowicz, współpraca między pracownikami administracyjnymi konsorcjantów poprawia się i jest znacznie lepsza niż na początku trwania projektu. Zaznaczono, iż łatwiej byłoby współpracować, gdyby wszyscy znali aktualne zakresy obowiązków poszczególnych osób pracujących przy projekcie – łatwiej wyglądałaby współpraca, gdyż można byłoby zwracać się od razu do konkretnych osób. Pokazano, iż do tej pory Lider projektu złożył 28 wniosków o płatność (26 jest zatwierdzonych. 2 są aktualnie weryfikowane) na łączną kwotę 15.028.558,56zł, czyli na około 1/3 wszystkich środków przeznaczonych na realizację. BPE przypomniało, iż przy stanie 80% wydatkowania środków, cały projekt czeka audyt, w związku z powyższym należy powoli zacząć myśleć o przygotowywaniu specyfikacji do przetargu. Po analizie budżetu PUM jest obecnie w stanie przekazać część środków., w związku z czym należałoby sprawdzić czy inne jednostki nie potrzebowałyby środków na realizację swoich części projektu. Podczas prezentacji zaznaczono, iż istnieją problemy z prawidłowym przesyłaniem wniosków o płatność od partnerów – głównie dotyczy to braku przesyłania wszystkich wymaganych dokumentów oraz braku parafek osób upoważnionych (patrz: prezentacja PUM). Zauważono również, iż w II połowie 2015r. nie będą realizowane żadne zakupy aparatury ani odczynników, więc należy pamiętać, aby kłaść nacisk na ostateczne rozliczenie projektu w tym okresie. Zauważono, iż temat komercjalizacji wyników badań wymaga kolejnego spotkania. Jest to temat do szerszego omówienia np. podczas kolejnych spotkań konsorcjantów. Warto zastanowić się nad utworzeniem nowej kategorii w harmonogramie – „Panel ekspertów” – i ustalić kwotę, którą warto przeznaczyć na ten cel.

Po zakończeniu prezentacji UJ (związanej głównie z aktualnym stanem realizacji projektu pod względem finansowym) P. Widerski zapytał o możliwie najszybszy termin złożenia kolejnego aneksu oraz złożył propozycję przesunięcia środków na materiały biurowe, ponieważ na UJ wydane zostały już wszystkie środki przeznaczone na ten cel. Po prezentacji padła również propozycja spotkań, na których część administracyjna byłaby bardziej rozbudowana. Warto pomyśleć o spotykaniu się również pierwszego dnia (podczas 2-dniowego co-półrocznego spotkania konsorcjantów) celem przedyskutowania i ustalenia niektórych spraw administracyjnych przed oficjalnymi prezentacjami. P. Widerski słusznie zauważył, iż skoro środki przeznaczone na audyt (wg harmonogramu 250.000,00zł) są o wiele za wysokie, warto

przemyśleć o ich przesunięciu na inne cele – może na „Panel ekspertów”? P. Widerski zasygnalizował również problem użytkowania oraz użyczenia sprzętu zakupionego w ramach projektu innym podmiotom. Warto wypracować mechanizmu wyliczania kosztu użytkowania aparatury (gdzie przychód = koszt), np. tak jak jest to wyliczane na UJ. D. Paruzel z SUM przedstawiła wszelkie niezbędne zestawienia związane z poziomem wydatkowania środków według podziału na różne kategorie (zadania, okresy, itp.). Reprezentant CMKP – I. Staszewska – oprócz analizy budżetu projektu oraz poziomów wydatkowania pokazała oznakowane sprzęty oraz pomieszczenia, w których realizowany jest projekt. J. Kalka z IBD Nenckiego PAN poza poziomami realizacji wykorzystania środków omówiła jakie zmiany koordynator zadania 9 chciałbym wprowadzić do aneksu nr 3 do umowy o dofinansowanie projektu.

Przed ostatecznym zakończeniem spotkania Koordynator zwrócił się z prośbą o pomoc w organizacji szkoły zimowej dla doktorantów, która wg SW powinna odbyć się pod koniec br. Wstępnie ustalono organizację szkoły na miesiąc październik lub listopad nad morzem lub na południu Polski.

Kilka dni po zakończeniu spotkania Koordynator projektu wystosował oficjalne pismo do partnerów z prośbą o ustosunkowanie się (do dnia 31.01.2012r.) do pytań i prośb dotyczących wprowadzenia zmian w projekcie (zarówno pod względem merytorycznym jak i finansowym). Dzięki tym zmianom możliwe będzie wystosowanie do NCBiR pismo o aneks do umowy o dofinansowanie i dzięki temu usprawnienie realizacji założeń i celów projektu.

17.01.2012

Katarzyna Fiedorowicz